

EKONOMİ KRİZDEN ÇIKMAKTA ZORLANIYOR

Ahmet YETİM

Dünya ekonomileriyle tam entegre olan Türkiye ekonomisi krizi, küresel ekonominin olumlu rüzgarlarını arkasına alarak aşmaya çalışıyor.

Bu durumda dünya ekonomik büyüklüklerindeki volatilitenin ne oranda gerçekleştiği de önem kazanıyor.

IMF'ye göre; dünya ekonomisi bu yıl içinde gittikçe düzelecek ama kriz öncesi büyüme oranları yakalanamayacak.

Ortalama olarak, gelişmiş ülkelerin bu yıl yüzde 2,1, 2011 yılında yüzde 2,4 ve gelişmekte olan ülkelerin bu yıl yüzde 6, gelecek yıl yüzde 6,3 büyüyeceği öngörülüyor.

Dünyadaki ortalama büyümenin ise bu yıl yüzde 3,9 ve gelecek yıl yüzde 4,3 olması bekleniyor.

Bu tablo da Türkiye ekonomisinin ulaşabileceği büyüme oranınının 2010 yılı için yüzde 3.5-5 civarında kalabileceğini ortaya koyuyor.

TÜİK'in yayınladığı sanayide üretim, ciro ve siparişleri verileri, sanayide üretim artışının cılız da olsa başladığını gösteriyor.

Aynı göstergeler daha önceki aylarda ise Türkiye'de sanayi sektörünün kriz rüzgârından başka ülkelerdekinden daha fazla zarara uğradığını anlatıyordu.

Krizden daha az zarar gören ülkelerde üretim artışı gecikirken, Türkiye'de sanayi sektöründe üretim, ciro ve siparişlerin artış eğilimine girmesi en azından üretimde bir hareketlenme başladığının göstergesidir.

Bununla birlikte sanayi üretimi 2009 yılında ortalama yüzde 9,6 oranında küçüldü.

Aylık endeks ise kasım ayında 107.8'den yüzde 8,6 artışla Aralık ayında tekrar 117.1'e yükseldi. Bu da sanayide üretimin artmaya başladığını ifade ediyor.

Sanayi üretiminin yüzde 9,6 düştüğü, ekonominin yüzde 5 dolayında küçüldüğü, resmi işsiz sayısının 3.2 milyon olduğu, işsizlik oranının yüzde 13'ün altına gerilemediği, iş aleminin birikmiş vergi borçlarınının 107 milyar lirayı bulduğu bu süreçte krizin yıkıcı etkilerinin kolay atlatılamayacağı çok açık.

Üstelik işler açılacak” umuduyla borç-harç işini sürdüren, elemanlarına ödeme yapamasa da işten çıkarmayan, kredi kartıyla idare eden pek çok kişi ve işyerinde bıçak tam anlamıyla kemiğe dayanmış durumda.

Ekonomik tablo işlerin düzelmesi için sadece IMF’nin moral desteğinin yeterli olamayacağını, asıl para desteğine ihtiyaç duyulacağını gösteriyor.

Oysa bugün “kamu açıklarını büyütmeme” ve kamu borcunun milli gelire oranını düşürme tercihi ön planda tutuluyor. Bu durum ise işsizliği azaltacak, üretim ve ticareti canlandıracak kamu yatırımlarının kısılması sonucunu doğuruyor.

Dolayısıyla ekonomik aktivitelerin canlanma süresi gecikiyor, büyüme oranı tatmin edici düzeye gelmekten uzak kalıyor.

Gerekli altyapı yatırımlarını da özel sektörün yapması fikri kamu yatırımlarının yönlendirici olmaktan uzak kalması nedeniyle cılız bir istek olmaktan öte gidemiyor.

Bu kısır döngünün kırılması ise içerde likiditenin sınırlı kalması nedeniyle yine yurtdışından para akışının hızlandırılmasına bağlı kalıyor.

Kaldı ki en büyük ihracat kapımız olan AB’de ülkelerin ekonomi tablolarındaki çarpıklık ve karar mekanizmalarının tutarsızlıklarından AB ülkelerinde ekonomik krizin daha fazla derinleşeceği, ya da krizden çıkışın ABD’ye göre, en az bir yıl gecikebileceği anlaşılıyor.

Bu durumda 2009 yılında 100 milyar Dolarlık ihracat barajını ancak 2,3 milyar Dolarlık fazlayla geçebilen ekonomimizde bu yıl da ihracatın üretimi uyarması cılız kalmaya mahkum görünüyor.

Bu durumda ABD ekonomisinin durumunun giderek düzelmesi, AB’ye olan ihracatımızın zorlandığı anlarda ikame edici olabilmelidir.

Küresel anlamda ABD’den gelen olumlu veriler pozitif görünümü desteklese de Avrupa ekonomilerinin bütçe ve borç sorunları başta olmak üzere içinde bulunduğu belirsizlik ihracat rakamlarımızı olumsuz etkileyebilir.

Bu durumda da sanayi sektöründe tempo yeniden yavaşlayacaktır.

Dış ticaret tablosunun kararmaması, başta üretim, ticaret ve büyüme gibi temel parametreleri de karartmaması için alternatif ülkelere-yeni pazarlara ihracat, düşük fiyatlı ihracat gibi stratejiler de gündeme gelecektir.

Ancak krizden tamamen çıkışın anahtarı olacak politikaların zamanında ve ortak paydada buluşularak alınması düzlüğe daha erken çıkılmasını da sağlayacaktır.